

Pordán Horváth Ferenc

(Szólád, 1933. 03. 30. – Székesfehérvár, 2001. 03. 12.)

Összeállította: Igari Antal

Építészmérnöki tanulmányait 1952-1957 között az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán végezte. 1957-ben kezdett dolgozni a Fejér Megyei Állami Építőipari Vállalat Tervező csoportjában. Majd ugyanitt, illetve a vállalat jogutódjainál a szakmai ranglétrát végigjárva az igazgatóságig jutott. Ezalatt sok, Székesfehérvár városképét jelentősen formáló épület megalkotásában vett részt tervezőként, illetve a vállalat vezetőjeként, a tervezési folyamat összefogójaként. Munkája során nemcsak a konkrét tervezést tekintette feladatának, hanem az újabb építész nemzedék felnevelését, szakmai ösztönzését is. Keze alatt nőtt fel a város több, jelenleg meghatározó építménye. Különböző szakmai testületekben vállalt szerepet az építészet népszerűsítése, érdekvédelme céljából (Építéstudományi Egyesület, Magyar Építész Kamara, Magyar Építőművészek Szövetsége, Magyar Urbanisztikai Társaság).



1933. március 30-án született a Somogy megyei Szóládon. Az elemi iskola öt osztályát szülőfalujában végezte, ahol édesapja volt a tanítója. 1944-ben beiratkoztak a székesfehérvári Ybl Miklós Gimnáziumba, 1952-ben érettségizett az akkor már József Attila Gimnáziumnak nevezett tanintézetben.

1952-ben sikeresen felvételizett a Budapesti Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karára. Egyetemi tanulmányait 1957 tavaszán fejezte be, majd egy évvel később készítette el diplomamunkáját, és védte meg azt.

1957 márciusában kötött házasságot Makk Judit általános iskolai tanárral, akivel élete végéig boldog házasságban élt. Egyetlen lányuk, Judit 1972-ben született, aki 1997-ben szerzett jogi diplomát.

1957 augusztusában kezdett dolgozni Székesfehérváron a Fejér Megyei Állami Építőipari Vállalat Tervező Csoportjánál gyakorló mérnöki beosztásban. Munkahelyi átszervezések révén először 1958-ban a Győriterv Fejér Megyei irodájában, majd az 1960-ban alakult Fejér Megyei Tervező Irodában lett beosztott tervező. A hivatali ranglétra végigjárásával csoportvezetővé, majd 1964-ben osztályvezetővé nevezték ki. 1971-ben a vállalat főmérnöke lett, majd 1979-ben címváltozással műszaki igazgatóhelyettes, 1985-1989 között pedig igazgató. Ezt követően az átalakuláskor létrejött Sagittarius Kft. építész szakfőmérnöke volt 1992-es nyugdíjba vonulásáig. Neve szorosán összeforrott a Fejér Megyei Tervező Irodával (FMTI). 35 éven keresztül a tervező cég jogelődjei és jogutódja alkalmazottjaként Székesfehérvár és Fejér megye egyes településeinek arculatát pozitívan befolyásoló épületeinek létrehozásában vállalt döntő szerepet. Ezek többségét vezető tervezőként jegyezte, de sokszor az FMTI különböző szintű vezetőjeként vett részt a tervezésben.

Első nagyobb tervezési feladata 1958-ban a Béke téri általános iskola bővítése volt. Az 1930-as években készült főépülethez egy lábakra állított emeleti összekötő szárnnyal kapcsolódik az általa tervezett rész. Az eredeti épület karakterét nem sértve, mégis attól erőteljesen eltérően formálta meg annak hangsúlyos, a későbbiekben is alkalmazott, rá jellemző homlokzati megjelenését: műkövel keretezett



nyílások, melyen belül az osztások ütemesen váltakoznak.

Ezt követően készítette el a Várkörúton (korábbi Népköztársaság úton) lévő 75

férőhelyes Brunswick Teréz óvoda terveit. A kivitelezést 1959-1960-ban végezték. A gyermekintézmény a Várkörút-Wathay Ferenc utca által határolt szabálytalan, részben az utcák szintjénél másfél méterrel mélyebben fekvő telken áll.



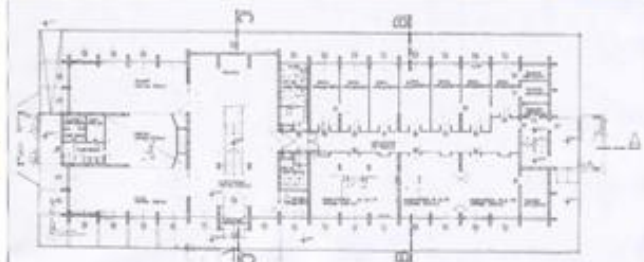
Földszintes és részben két-szintes, lapostetős épület, két, egymáshoz szinteltolással kapcsolt, hegyesszöget bezáró, téglalap alaprajzú tömegeből áll, amelyekhez

lábakra állított fedett, de nyitott terasz kapcsolódik. A homlokzatok fehér és színes kőporos vakolattal, a lábazatok és az alsó pillérek hasított terméskőből készültek.

Az 1960-as évek bő termésének részét képezte a Távírda utcai (akkor Pintér Károly utcai) rendelőintézet, valamint a Prohászka út (egykor Lenin út) 26-32. sz., valamint a Horvát István utca – Széchenyi utca sarkán álló többlakásos lakóépület. Az épületek külső megjelenését az alkotójára utaló külső formálás, a nyílászárók elhelyezésének és rendjének kialakítása, hangsúlyozása jellemzi. Az 1970-es években folytatódott ez a folyamat Székesfehérváron az UNIVÁZ szerkezetű ARÉV munkásszállóval (jelenleg Rév szálló) a József Attila utcában, valamint az alagútszalus technológiával épült Szeder utcai garzonházzal.



Ennek a folyamatnak a betetőzését jelentette a Rákóczi utcában a Műszaki és Természettudományos Egyesületek Fejér megyei szervezetének székháza számára 1978-ban megépült Technika Háza. A panelos környezetben modernségével üdítően hat egyedi formálásával és különleges anyagaival (vb. homlokzati pillérek; füstszínű, meghatározhatatlan színeket tükröző hőszűrő üveggel ellátott alumínium-üveg nyílászárók; majolika burkolatú fal). Pordán Ferenc 1975-ben készült munkájában méltó társként vett részt Valkó Péter, Szigeti Gyula, Pongráczné Eördegh Edit, Németh Tibor és Becsei Lajos.



A három évtized alatt lezajlott tulajdonosváltások és az ebből eredő hasznosítási elképzelések, illetve kisebb átalakítások szerencsére nem változtatták meg városképi megjelenését, meghatározó belső tereinek arányait. Építészeti értékeit Építőipari Nívódíjjal ismerte el Székesfehérvár MJV Önkormányzata 2007-ben.

Utolsó vállalati munkáját, a Budapest Bank székesfehérvári székházát a Sagittarius Kft. építészeti szakfőmérnökeként készítette el 1991-ben, egy a világháborúban keletkezett foghíj beépítéseként. Az épületet eltérő homlokzatokkal alakította ki: az Országzászló tér felé a földszinten üvegportált, az emeleti szinteken szalagablakokat, a sarkon hangsúlyos bejáratot, felette toronyszerű zárterkélyt és manzárdot, a Basa utca felé két emelet magasságú és fésűs beépítési ritmusú szárnyat tervezett. Az egykori Budai kapu helyén emelt épület történelmi előképére utal az említett homlokzati megjelenés.



Nyugdíjba vonulása után 1992-1995 között több tervpályázaton indult, hol egyedül, hol ifjú tehetséges kollégákat (Tatai Róbert, Kása Miklós) felkarolva, egyenrangú félként kezelve. Itt folytatta az FMTI-nél kezdett, tapasztalt mester irányítása mellett felnövő új építészgeneráció megteremtéséért végzett odaadó munkáját. Ennek során eredményesen vett részt a pápai gimnázium és sportcsarnok, egy veszprémi sportcsarnok, a dunaújvárosi katolikus templom, a veszprémi református templom, továbbá a fehérvári Vörösmarty téren lévő foghíj beépítését célzó tervpályázaton.

A rendszerváltás idején induló magyar vállalkozók megbízásából ipari épületek tervezését vállalta, amelyek többnyire a székesfehérvári Alba Ipari Zónában valósultak meg. Leggyümölcsözőbb kapcsolata a Karsai Bt-vel jött létre: 1989-ben Seregélyesen műanyag-feldolgozó üzem, 1994-ben gyógyszeripari csomagolóanyag gyár létrehozásában vett részt. Ezen munkáival összefüggésben 1994-ben létrehozta a Szimmetria-X Építészeti Tervező Bt-t.



1965-től folytatott magántervezési gyakorlatot. Erről így emlékezett meg egy 1997-ben kelt önéletrajzában: „A sok kisebb-nagyobb lakóház, üdülő tervezése a vezetői munka mellett nem annyira az anyagi haszonszerzés, hanem inkább az emberi kapcsolatok és sok esetben a szellemi felüdülés szempontjából vált fontossá számomra. Ez utóbbira gondolva az iváncsai templomot emelhetem ki az amúgy sokszor túlterhelést, szakmai csalódásokat is okozó magánmunkáim közül.”



Másik templomtervezési feladata volt a fehérvári Almássy-telepi Krisztus Király

római katolikus templom harangtornyának megtervezése. Az 1928-ban épített lakóházban 1945-től működött kápolna, majd 1954-1960 között templommá alakították. A kényszer szülte átalakítás miatt az épület megjelenése nem volt méltó a szakrális funkcióhoz. Ezt az ellentmondást volt hivatott feloldani az 1995-ben tervezett és megvalósított építmény, amit ezúttal is sikeresen oldott meg.

Magántervezési munkái között számtalan igényes családi ház található, melyek



közül legsikeresebbnek mondható a lakóházépítésben stílust teremtő Székesfehérvár, Gugásvölgyi utca 5. sz. alatti. Az 1994-ben tervezett, szabadon álló, egyemeletes, nyeregtetős épület földszintje lapos kőlemezekből falazott, emeletén és oromfalán fehérre festett betonsíkok nagyméretű üveg-



felületekkel átmetszve adják meg az épület karakterét. Építészeti megjelenésével, merész, ennek ellenére harmonikus vonalvezetésével, kiemelkedő minőségű kivitelezésével, gondozott környezetével 2007-ben elnyerte a Székesfehérvár MJV Önkormányzata Építőipari Nívódíját.

Szakmai tevékenységéhez szervesen hozzátartozott a szakmai egyesületekben végzett munkája is: 1962-től volt tagja az Építéstudományi Egyesületnek, majd a Magyar Urbanisztikai Társaságnak, 1990 után pedig a Magyar Építész Kamarában, valamint Magyar Építőművészek Szövetségében vállalt szerepet.

Széleskörű szakmai és társadalmi munkájáért több alkalommal kitüntették: 1970-ben és 1977-ben az Építőipar Kiváló Dolgozója, 1982-ben Munka Érdemrend ezüst fokozata, 1993-ban Székesfehérvárért emlékérem.

A fentiekben vázolt tartalmas életút 2001. március 12-én fejeződött be. Több száz pályatárs, barát, ismerős és tisztelő kíséerte utolsó útjára március 27-én. Végző nyughelye a székesfehérvári Csutora temető kápolnája mellett található.



Forrás:

Magyarország műemlékei, Székesfehérvár – Osiris, Budapest, 2009.

A magyar tervezőirodák története – ÉTK Kft, Budapest, 2001

Székesfehérvár MJV Önkormányzat közgyűlésének jegyzőkönyvei 1991-2010

Székesfehérvár MJV Levéltár anyagai

Fejér Megyei Levéltár anyagai

Fejér Megyei Építészek Kamarája iratanyagai

Csutiné Schleer Erzsébet személyes adatközlése és fotói (Technika Háza)

Igari Antal személyes jegyzetei és kéziratai (Székesfehérvár MJV Polgármesteri Hivatal Építésigazgatási Iroda és jogelődjei munkatársaként 1986-2009)